

Vergelijk de van jouw *kwaliteit praktijk*

Basisdocument in beeld

SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, heeft een groot aantal deelnameniveaus uit het basisdocument VO op drie dvd's geplaatst. De beelden zijn tevens online te bekijken op www.basisdocumentinbeeld.slo.nl. De beelden laten zien op welk niveau de leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs beweeg- en sportactiviteiten uitvoeren. De digitale beelden zijn met Kompas+, een planningstool voor vaksecties LO, vrij eenvoudig te koppelen aan een programma LO met leerlijnen en kernactiviteiten.

Dvd-set Basisdocument in beeld

Door Ger van Mossel en Maarten Massink

Basisdocument in beeld

De dvd-set *Basisdocument in beeld* met bijbehorende website is het eindproduct van het SLO-netwerk *Aan de slag met digitale beelden*. De beelden dienen samen met de beschrijvingen van het *Basisdocument bewegingsonderwijs in de onderbouw van het voortgezet onderwijs* (Brouwer et al. 2007, 2012) als maatstaf voor kwaliteit. Met deze voorbeelden kunnen vaksecties LO de deelnameniveaus van hun leerlingen vergelijken. Bovendien kunnen de beelden worden gebruikt als didactisch hulpmiddel tijdens de lessen LO.

Kernactiviteiten en deelnameniveaus

Op zowel de website als de dvd staan 261 fragmenten van 103 kernactiviteiten. Het gaat om de kernactiviteiten die in het basisdocument VO zijn uitgewerkt in een matrix op zorg-, basis-, vervolg- en gevorderd niveau. Een groot aantal beelden verwijst naar de kwaliteitssleutel *bewegen verbeteren* met de activiteitgebieden atletiek, bewegen op muziek, spel, turnen, zelfverdediging, zwemmen en een aantal actuele activiteiten. Daarnaast zijn er illustratieve beelden van de overige sleutels: *bewegen regelen*, *gezond bewegen* en *bewegen beleven*.

slo Basisdocument in beeld

Op deze website vindt u een groot aantal filmbeelden van leerlingen als deelnemer aan diverse activiteiten die tijdens de gymles aan bod komen. De beelden dienen als maatstaf voor de kwaliteit van bewegingsonderwijs in de dagelijkse schoolpraktijk.

Het betreft referentiebeelden van leerlingen die deelnemen aan kernactiviteiten uit het Basisdocument bewegingsonderwijs voor de onderbouw van het vo. De nummers bij de kernactiviteiten verwijzen naar de paginanummers van de eerste en de tweede druk. Daarnaast zijn er schoolvoorbeelden van leerlingen die deelnemen aan allerlei verwante activiteiten. Met deze beelden kunnen vaksecties LO deelnemeniveau's van hun leerlingen vergelijken. Bovendien kunt u ze gebruiken als didactisch hulpmiddel tijdens de lessen LO.

Deze website met bijhorende dvd is het eindproduct van het SLO-netwerk. Aan de slag met digitale beelden. SLO nodigt scholen uit om de beelden die op de website te blijven actualiseren en bij ons aan te leveren. Voor meer informatie: g.vanmossel@slo.nl. De dvd is [hier](#) te bestellen.

- ▶ Bewegen verbeteren
- ▶ Bewegen regelen
- ▶ Gezond bewegen
- ▶ Bewegen beleven

Website www.basisdocumentinbeeld.slo.nl

De beelden zijn opgenomen in de dagelijkse lespraktijk en daarmee een reële afspiegeling van de onderwijspraktijk. De beelden zijn voorbeelden van leerlingen die deelnemen aan kernactiviteiten uit het basisdocument VO. Naast de voorbeelden van kernactiviteiten zijn online ook schoolvoorbeelden te vinden van allerlei verwante activiteiten. De kernactiviteiten van de oriëntatieperiode zijn opgenomen in leerjaar 1 en de kernactiviteiten van de uitbouwperiode in leerjaar 2 en 3. De beelden zijn gespot en geselecteerd op bruikbaarheid en vergeleken met de deelnemeniveaus zoals die zijn beschreven in het basisdocument. Vervolgens zijn de verschillende deelnemeniveaus bewerkt tot videofragmenten.

Onderzoek naar verhoudingen in deelnemeniveaus

De beschrijvingen van de deelnemeniveaus in het basisdocument zijn tot stand gekomen op basis van advies van docenten LO en diverse vakexperts. De digitale beelden zijn een eerste poging om deelnemeniveaus van leerlingen in onderbouw VO zichtbaar te maken. De komende maanden evalueert

SLO bij een aantal beweegactiviteiten of de beschreven deelnemeniveaus met bijhorende beelden overeenkomen met die van leerlingen op scholen in het voortgezet onderwijs. Daarbij wordt vooral onderzocht of de deelnemeniveaus voorkomen in de verhouding zoals geschetst in het basisdocument VO (10% zorg; 40% basis; 30% vervolg; 20% gevorderd).

Andere vragen die onderzocht worden over de verdeling van de deelnemeniveaus:

- zijn er verschillen in deze verdeling van deelnemeniveaus bij verschillende kernactiviteiten en activiteitengebieden?
- hoe is de verdeling over meisjes en jongens?
- hoe is de verdeling in oriëntatieperiode (leerjaar 1) en uitbouwperiode (leerjaar 3)?
- hoe is de verdeling over verschillende onderwijstypen?

Misschien valt er ook iets te zeggen over de relatie tussen de verschillende kwaliteitsleutels. Bijvoorbeeld: zonder beleving of bij onvoldoende ingaan op de bewegingsuitdaging van een activiteit, blijven de bewegingsvaardigheden van de leerlingen achter.

Op basis van de onderzoeksresultaten hopen we te kunnen concluderen of de beschrij-

vingen uit het basisdocument en beelden van deze kernactiviteiten kunnen dienen als referentieniveau voor de vakwereld. Een grootschalig vervolgonderzoek zal nodig zijn om uitspraken te kunnen doen over meerdere kernactiviteiten en de representativiteit voor heel Nederland.

Planningstool Kompas+

Naast de digitale beelden heeft SLO een digitale planningstool *Kompas+* ontwikkeld voor vaksecties LO in het voortgezet onderwijs. Met *Kompas+* kunnen vaksecties LO leerlijnen, thema's en (kern)activiteiten plannen over de leerjaren van het voortgezet onderwijs heen. Op deze wijze realiseren vaksecties doorlopende leerlijnen en dragen ze zorg voor een compleet activiteiten aanbod. De tool bestaat uit twee Excel-documenten: een kompasbord en een database met kern- en verwante activiteiten met rechtstreekse links naar videobeelden op www.basisdocumentinbeeld.slo.nl.

In Kompas+ zijn 39 beweegthema's en zeven regelthema's opgenomen. De vaksectie bepaalt welke leerlijnen en thema's er per periode aan bod komen en hoeveel lestijd daaraan wordt besteed. Door dit te plannen voor meerdere leerjaren ontstaat een doorlo- >>

Contact:

m.massink1@upcmail.nl
g.vanmossel@slo.nl

1	nr Leerlijn	Thema	x les Kernactiviteit	1°	2° d	Zorg	Basis	Vervolg	Gevoel
D	11 Doelspelen (voet/stick)	Vormen van (uni)hockey	2 Uni-hockey 2 tegen 2 met kameleon						
	14 Inbl. en uitmaken	Afgooispelen	2 Niveau 1 en 2 spelen						
	16 Terugslagspelen	Volleybalachtige spelen	3 3 niveau's: volledig minivolleybal en met vangen van de opslag 5-5						
	18 Balanceren	Acrobatiek	2 Acro kaarten						
	19 Balanceren	Balanceren op losse voorwerpen	Tonlopen	108	102 d	x	x	x	x
	21 Springen (tur)	Vrije sprongen	1 Salto achterover						
	21 Springen (tur)	Vrije sprongen	1 Herhaald springen grote tramp met noodstop						
	26 Stoeispelen	Vormen van judo	2 Grondgevecht						
	36 Klimmen	Klimmen	2 Klimmen zaal 5						
		r1 Bewegen regelen	Arrangementen helpen inrichten						
	r2 Bewegen regelen	Onder leiding hulpverleners							
			15						
E	2 Lopen	Sprinten	2 60 m sprint vanuit startblokken						
	3 Springen (atl)	Enkelvoudige vertesprongen	2 Hurkend verspringen (buiten)	52	47 d	x	x	x	x
	10 Doelspelen (hand)	Vormen van korfbal	3 Vier tegen vier op verlaagd korf + rva zijkant						
	11 Doelspelen (voet)	Vormen van voetbal	3 Voetbal 4 tegen 4 twee doelen, zonder keeper						
	13 Inbl. en uitmaken	Slag en loopspelen	5 3 honkensoftbal 6-6 oplossen	90	85 d	x	x	x	x
		r1 Bewegen regelen	Arrangementen helpen inrichten						
			15						

Schoolvoorbeeld

pende leerlijn. Vervolgens kiest de vaksectie welke kernactiviteit er per leerlijn/thema in een bepaalde periode aan bod komt. De vaksectie kan daarbij kiezen voor kernactiviteiten uit het basisdocument, verwante activiteiten uit de schoolvoorbeelden of voor zelf gekozen activiteiten.

De vaksectie verwijst vervolgens vanuit het eigen, zelf samengestelde 'kompas' met rechtstreekse hyperlinks naar bijbehorende videobeelden op www.basisdocumentinbeeld.slo.nl. Door het eigen 'kompas' op de ELO van de school te plaatsen, krijgen leerlingen via de digitale beelden een indruk wat zij kunnen leren.

Schoolvoorbeeld

In figuur 3 staat een schoolvoorbeeld met kernactiviteiten in periode D (voorjaarsvakantie tot meivakantie) en periode E (meivakantie tot zomervakantie) van leerjaar 1. In dit voorbeeld zijn de regelactiviteiten met geel gearceerd en de kernactiviteiten - waarvan de deelname van leerlingen wordt beoordeeld - met roze. Deze school heeft in periode D gekozen voor tonlopen, hurkend verspringen en softbal uit het basisdocument VO met een link naar de diverse filmpjes. Bij de drie kernactiviteiten wordt steeds verwezen naar paginanummers in het basisdocument (1° en 2° druk), zodat de docent de kernactiviteit snel kan opzoeken. Bij het

beweegthema 'vormen van hockey' heeft de school bijvoorbeeld gekozen voor een eigen kernactiviteit, namelijk unihockey 2 tegen 2 met kameleon. In het kompasbord wordt dit met een ingevoegde opmerking in Excel verder toegelicht.

De beweeg- en regelactiviteiten dienen als ijkpunten op de leerlijn in een bepaalde periode. Op klassenniveau evalueert de docent wat de leerlingen hebben geleerd en in hoeverre de deelnameniveaus van de eigen leerlingen overeenkomen met die van het basisdocument VO. De digitale beelden kunnen daarbij helpen. Hoe en welke beweegopdrachten daaraan voorafgaan in een bepaalde periode is aan de docent, afhankelijk van het leerproces van de klas. Voor meer informatie en het downloaden van de instrumenten, zie www.bewegingsonderwijs.slo.nl.

Ervaringen van scholen

Wij zijn benieuwd naar ervaringen van scholen bij het gebruik van *Basisdocument in beeld* binnen de vaksectie en tijdens de lessen LO als didactisch hulpmiddel voor leerlingen. Ook horen wij graag of *Kompas+* een handige planningstool is en op welke punten het kan worden verbeterd. Voor suggesties over het omzetten van beide naar een App houden wij ons aanbevolen. SLO nodigt scholen uit om de beelden die op de website staan te blijven actualiseren en bij ons aan te leveren. Nieuwe kant-en-klare beelden zijn altijd welkom!

De planningstool *Kompas+* en een schoolvoorbeeld kun je downloaden op www.bewegingsonderwijs.slo.nl. Kijk voor de referentiebeelden en het besteladres van de dvd op www.basisdocumentinbeeld.slo.nl. ❏

Planningstool Kompas+ op www.bewegingsonderwijs.slo.nl